

Dávid, a megfáradt

Időpont: 1932. szeptember 8.

Alapige: 61. zsoltár

Az éneklőmesternek hangszerre: Dávidé.

Hallgasd meg, oh Isten, az én kiáltásomat; figyelmezzél az én könyörgésemre. E föld széléről kiáltok te hozzád; mert szívem elepedt: Vígyl el engem innen a sziklára, ahova én nem jutok. Mert te vagy az én menedékem, s erős tornyom az ellenség ellen. Hadd lakozzam a te sátorodban mindörökké; hadd meneküljek a te szárnyaid árnyéka alá! Szela.

Mert te, oh Isten, meghallgattad az én fogadásaimat; a te neved tisztelőinek örökségét megadtad nékem. Adj napokat a király napjaihoz, esztendeit nemzedékről nemzedékre nyujtsd. Isten előtt lakozzék örökké; kegyelmedet és hűségedet rendeld ki, hogy őrizzék meg őt. Így éneklek majd a te nevedet szüntelen, hogy beteljesítsem az én fogadásaimat minden napon.

Ennek a zsoltárnak keletkezési és személyi körülményeiről maga a zsoltár csak annyit árul el, hogy ez Dávid zsoltára. A tudósok, akik a zsoltárokat be akarják illeszteni írójuk életébe, ezt a zsoltárt Dávid életének abba az időszakába teszik, amelybe Absolon lázadása esik. Ez a zsoltár azonban egészen sajátos zsoltár. Egészen más, mint a többi, ebből az időből eredő zsoltára Dávidnak. A többi, ez időben keletkezett zsoltárból átok, keserűség csendül ki. Beszél az emberekben való csalódásáról. Megtalálja az ember bennük a nemzeti fájdalom, a népért való aggodalom hangját, mikor egy áldatlan polgárháború előtt látja azt. Mindebből azonban semmi sincs ebben a zsoltárban.

Ez egy megfáradt ember zsoltára. A többi inkább harci riadó, ez egy harctérről hazajövő fáradt ember kéztördelése. Azok tornyosuló hullámok, melyek felkorbácsolják az érzéseket, és a szív salakját az ember arcába szorítják, ez mint megtört hab a parton, mikor vihar után a hullámok utolsót csapódnak a sziklákra, és lesz nagy csendesség.

Dávid egy darabig állta a harcot, de nem sokáig. Úgy látszik, belefáradt a küzdelembe, és szeretett volna békességet. Ez a zsoltár egy megfáradt ember sóvárgása a békesség után. „Vígyl el engem innen a sziklára!” Így nem a harcra kész ember szokott beszélni, hanem a megfáradt ember. Ő maga is megmondja: „szívem elepedt.” Így fejezi ki, amit mi úgy mondanánk: az idegeim felmondják már a szolgálatot, olyan vagyok, mint az agyonhajszolt, elepedt szarvas, mely elalél víz híján. Még arra sincs erőm, hogy elmenjek innen, vígyl el engem, Uram! A teljes letargia, az elfáradás lelki vonásai vannak e zsoltár arcán.

De az is mutatja Dávid megfáradását, hogy hová kívánkozik: „Sziklára”, „erős toronyba”, „a te sátradbba”, „a te szárnyaid árnyéka alá” vígyl el engem, óh Uram! Mindegyik kép a biztonságot, a békességet akarja kifejezni. Jellemzők a képek, amiket használ. „Vígyl el engem a sziklára!” Én most úgy érzem, ingoványon járok. Nem bírom ezeket az örökös, új meg új idegizgalmakat. Vígyl el engem biztos fundamentumra, sziklára vígyl el engem! Nem bírom tovább, hogy így föl- s alámenjen életem hullámvonala!

„*Erős toronyba zárj*” be engem, hogy ne halljak semmit kívülről. El akarok szakadni ettől a világtól. Nem akarok többet csalódnai az emberekben, toronyba akarok becsukódnai, nem akarok látnai senkit, csak a ragyogó kék eget és téged, akiben még soha nem csalódtam!

„*Hadd lakozzam a te sátorodban mindörökké!*” Ez az élet, amit most élek, mindennek nevezhető, csak nem veled való életnek. Sátorodban akarok lakni, veled egyedül, ahol nem lakik többé még a fiam, a családom sem velem, csak te, Isten, egyedül!

„*Hadd meneküljek a te szárnyaid árnyéka alá!*” Ez a tyúkanyó képe. Akiknek alkalmuk volt megfigyelni, láthatták, hogy a kiscsirkék mindig fejükkel befelé bújnak a tyúkanyó szárnyai alá, nem akarnak látnai semmit a világból. Dávid is az Úr szárnyai árnyékába akar menni, ahol békesség, puha, meleg fészek vár rá. Ez egy nagy sirám. Mintha mondaná: Uram, olyan hideg ez a világ, nem bírom ki szeretet nélkül, mindenkiiben csalódtam. Éhes héják keringenek felettem. Ments meg engem! Hadd meneküljek szárnyaid alá, óh Uram!

Ezek a képek világosan mutatják, hogy ez az ember megfáradt ember, aki kidőlt a harcban.

Mikor az ember meglátja a fáradság vonását e zsoltár orcáján, nem szabad arra gondolni, hogy ennek oka csupán Dávid külső körülményeiben van, abban, hogy fia fellázadt ellene, hogy csalódott népében, és polgárháborúba kell bocsátkoznia vele. Bizonyos, hogy elfáradásának ez is oka, de van valami más is, ami miatt ilyen halálosan megfáradt.

A fogadásai miatt! Sokszor beszél erről: „*Mert te, óh Isten, meghallgattad az én fogadásaimat,... hogy beteljesítsem az én fogadásaimat minden napon.*” Tehát nemcsak az bántja, hogy fia elárulta, hogy elvesztette a királyságát, hanem bántja valami bent. Úgy érzi, hogy elvesztette becsületét. Ígéreteket, fogadásokat tett, és nem tartotta meg. Nem bírja megtartani itt ezen a világon, hol minden a porba vonja, hol kísértések veszik körül, melyek kirángatják legszentebb feltételeiből.

Tudjuk, hogy az Ótestamentumban milyen nagy szerepet játszott a fogadalom. Igaz, hogy sokszor egészen üzleti jellege volt. Nem volt más, mint megvesztegetési kísérlet, olyan, mint mikor az üzletben a kijárónak százalékot akarnak adni. De voltak olyan fogadások is, melyek az ember szívének mélyéből fakadtak fel egy-egy nagy lelki megrendülés után, mikor azt mondotta: Uram, én nem áldozatokat ajánlok fel neked, hanem magamat, a szívemet adom teneked. Nézzétek, Dávidnál milyen sajátságosan jelentkezik a fogadalomnak ez a típusa: „*Így éneklek majd a te nevedet szüntelen, hogy beteljesítsem az én fogadásaimat minden napon.*” Másutt is vannak neki ilyen fogadásai.

Ezek a fogadások mutatják, hogy Dávidnak vívódó lelki élete volt. Nem volt kiegyensúlyozott lélek. Nem tartozott azok közé, akik egy nagy odalendüléssel odafordultak Isten felé, és neki adták szívüket, s ha voltak is apró-cseprő kilengések életükben, mégis megmaradtak állandóan Isten mellett. Nem ezek közé tartozott Dávid, hanem azok közé, akik egy nagy, szent nekilendüléssel odadozták életüket Isten oltárára, és akkor megindult a másik oldalról a Sátán csatlósainak támadása, hogy letépjék Isten kebeléről, és a mélységbe rántsák. Lezuhant, és onnét a mélységből kiáltott fel: Szabadíts meg, óh Isten! És akkor egy kétségbeesett erőfeszítéssel megint kibontotta szárnyait, melyeket megpörkölt a Sátán tüze, és fellendült olyan magasságba, ahova csak azok tudnak felemelkedni, akiknek igen sok bűnt bocsátott meg az Isten.

Ilyen vívódó lélek volt Dávid, és ebbe a vívódásba fáradt bele. „Uram, ezt nem bírom tovább. Hányszor megfogadtam, le is írtam a zsoltárimban, de nem tartottam meg. Újra ott vagyok, ahol voltam. Érzem, nincsen énbennem semmi jó, az akarás megvan bennem, de a jó véghezvitelét nem találom. Mert nem a jót cselekszem, melyet akarok, hanem a gonoszt cselekszem, melyet nem akarok. *Ó, én nyomorult ember, kicsoda szabadít meg engem e halálnak testéből?* Uram, én ezt nem bírom tovább! Vígylj el engem erős toronyba, ahová nem jöhet utánam a Sátán, ahol nem érnek el a kísértések, a test csábításai, és csak a tied lehettek! Vígylj el engem sziklára, mert szívem elepedt! Fulladozom a posványban, vigylj el egy kősziklára, hol végre megvethetem lábamat! Vígylj ki engem innét, itt nem tudom fogadásaimat megtartani. Vígylj be sátorodba, hadd lakozzam ott „mindörökké!” Ilyenkor érzi az ember, hogy mi van e mögött a szó mögött: „mindörökké” Mindörökké ott legyenek! Ne csak mint vendég, mint műkedvelő legyenek ott. Azt akarom, hogy engem *sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény el ne szakíthasson tőled!* Hadd meneküljek szárnyaid alá, zárj el engem oda, hogy ne tudjak onnan kiszabadulni, és hadd teljesítsem be fogadásaimat „minden napon!” Mennyi fájdalom van ebben a két szóban: „minden napon.” Teljesítem fogadásom, de nem minden napon. „Így énekelem majd a te nevedet szüntelen.” Tehát szüntelen, nemcsak hébe-korba.

Egy megfáradt ember beszél itt, aki nem bírja tovább ezt a kétlaki életet, a kétfelé sántikálást, hogy az egyik pillanatban odaálljon Isten elé a bűnbánat széttépett rongyaiban, és a következő pillanatban húzza tovább a világ muzsikáját a fülébe.

Nem Dávid az egyetlen, aki belefáradt az istenes életbe. Illés is belefáradt egyszer, mikor Jezábel elől menekülve leül a pusztába egy fenyőfa alá mondván: „*Elég! Most, óh Uram, vedd el az én lelkemet!*” (1Kir 19,4) Keresztelő János is belefáradt a várakozásba, mikor börtönéből ezt kérdezteti Jézustól: „*Te vagy-e az, aki eljövendő, vagy mást várjunk?*” (Mt 11,3) János Márk is belefárad hamar a missziói munkába, Páfusnál cserbenhagyja Barnabást és Pált, s visszamegy Jeruzsálembe. (ApCsel 13,13) Ez a fáradtság volt az egyik legfőbb szülőoka a keresztyén ókor remeteéletének, a középkor kolostorainak és zárdáinak. Ez vonultatja vissza ma is a keresztyéneket a bizonyágtetés harcteréről és az Isten országáért folytatott munka mezejéről a magánkeresztyénség fellegvárába.

Pedig a megfáradás veszedelmes tévedésekkel teletűzdelt lelkiállapot.

A megfáradt ember azt gondolja, hogy szereti az Istent, s ezért unt reá erre a világra, és ezért vágyik ki belőle. Ez tévedés. Nem az Istent szereti, hanem önmagát. A világmegtágadás és az Istennel való teljes közösség kegyes álarca alatt rút vallásos önzés rejtezik a lelkében.

A megfáradt ember azt gondolja, hogy minden fáradtságának a világ az oka. Tévedés. Nem a világ az oka, hanem a bűn, a saját bűne.

A megfáradt ember azt gondolja, hogy ha a világból kijön, kevesebb lesz a kísértése. Tévedés. Legnagyobb ellenségünk a Sátán, velünk jön mindenüvé. Ugyanígy második legnagyobb ellenségünkötől, önmagunktól sem tudunk megszabadulni. Bűnös életünket magunkkal visszük a remetebárába is.

Tévedés az is, ha az elfáradt ember azt gondolja, hogy az elfáradás jogot ad a pihenésre és arra, hogy ne érezzünk felelősséget a világgal szemben. Nem lehet. Isten mindig visszaküld a világba, ahonnan jöttél. Mikor Illés elfárad, és visszavonul a bárányba, egyszerre megszólal Isten hangja: Mit csinálsz *itt?* Itt nincs helyed, eredj vissza oda, ahol Jezábel halálra keres

téged! Menj vissza a porondra, és emeld fel magasra az én zászlómat! A szegény gadarénus is, kit Jézus légió ördögötől szabadított meg, könyörög Jézusnak, hadd szálljon be csónakjába, hadd hagyja itt ezt a világot, ahol őt csak csúfolni tudják, és minden régi életére emlékezteti, hadd menjen vele, ki egyedül szereti őt. És akkor hangzik a válasz: „*Eredj haza a tiedhez, és jelentsd meg nekik, mely nagy dolgot cselekedett veled az Úr!*” Nem lehet elmenekülni a kapott talentumokkal a felelősség alól, azt hordoznunk kell.

A 61. zsoltár lelkiállapota nagyon közel áll a mai ember lelkiállapotához. El vagyunk fáradva. Úgy szeretnénk több csendességet! Elmenekülni e világ zajából, közelebb Istenhez! Isten ügyének harcosain is sokszor lesz úrrá ez a vágy: „*Vígy el engem a sziklára, erős toronyba, a te sátorodba, rejts el engem szárnyaid alá!*” Pedig nem szabad a kovásznak kimenni a tésztából. Nem szabad visszavonulni Isten frontjáról, mikor a másik oldalról folyton támadnak. Nem szabad elfáradni, pihenni, mikor ember kell a gátra. A próféta felhívása hangzik ma is: Rés van a falon! Emberek, a gátra!

Atyámfiai! Ne engedjétek, hogy a Sátán elfáraszson titeket! Ne engedjétek, hogy az Istenhez menekülés örve alatt katonaszökevényekké tegyen benneteket! Nem szabad abbahagyni a harcot sem a saját bűnünk, sem a más bűne ellen. Nem szabad a béke csalfa ábrándvilágába menekülni a véres harc józan valósága előtt. Pálnál jobban senki a világon el nem fáradhatott a küzdelemben. Ezért is mondotta: „*Kívánván kívánok elköltözni és a Krisztussal lenni, mert az sokkal inkább jobb – mégis hozzátette –, de e testben megmaradnom szükségesebb tiérettetek.*” (Fil 1,23–24)

Megfáradt lelkek! Ölbe tett kezeteket emeljétek fel! Rogyadozó térdeteket egyenesítsétek ki! Bátran előre a Krisztusért! Nekünk nem szabad meghátrálni. „*Mi nem vagyunk a meghátrálás emberei!*” (Zsid 10,39)

„*Hát nem tudod-e és nem hallottad-e, hogy az Úr nem fárad és nem lankad el; végére mehetetlen bölcsessége! Erőt ad a megfáradottnak, és az erőtlén erejét megsokasítja. Elfáradnak az ifjak és meglankadnak, megtántorodnak a legkülönbek is; de akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a saskeselyűk, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el!*” (Ézs 40,28–31)

Ámen.